

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.16. Fecit quasi flagellum de funiculis. De funiculis eorum fecit flagellum in eorum supplicium, & de funiculis nostrorum criminum, in nostrum: sicut in monte diuisionum & valle Gabaon.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

gellū non
attulerat.

1. Reg. 17.
40.

1. Reg. 17.
40.

Hier. 29.

11.

Tract. 10.

in Ioan.

461

1.

In Deo

est malū

genē.

quāto minus iustum videbatur, esse talem locum tot immunitijs violatum: si namque hoc prætenderet, secum adferret; quō profanatores castigaret: sicut David: qui cum in arenam deliceret Gigantem aggressurus: sibi prius consuluit, sumpsitque quinque lapides de torrente limpidiſſimos. *Elegit sibi quinque limpidiſſimos lapides de torrente.* Lapidēs inentioni admodum congruos: nec non Ad Regem Eglon aggressurus, se ipsum præmunivit, ancipitem cultum arripens sub habitu gerens occultum, intentioni valde consonum, quam meditabatur: *Fecit sibi gladium ancipitem, &c. Et accitua est eo subter sagum, in dextro femore.* Non accessit eo Christus prætenuus, nec quidquam quō reos puniret secum detulit, sed illud sumpsit. quod casu sortuito illi incidit in manus, reſtes seu funiculos, quib. s. illi ipsi boues, vitulos & animalia ligata conduxerant. Illique accidit, quod & vobis, qui pacifici domum revertimini, quam ingressi flagrationem offenditis, qui filiaz vestrae, vel vxori manus inijciat violentas, qui tanto scelere non parum commoti toti animo excaecescentes, manibus id primum arripitis quod ibidem occurrit: tantam puniunt impudentiam Nullas animo voluit Deus cogitationes (inquit D. Aug.) castigandi, flagellandi aut condemnandi quempiam, sed cogitationes eius, misericordiae sunt pacificae cogitationes. *Et cogito cogitationes pacis, & non afflictionis,* asserit ore Hieremias: quocirca ille ex se non habet quō te puniat, sed illo ipso quod eius tradis manibus, puniris.

§. 16. Fecit quasi flagellum de funiculis. De funiculis eorum fecit flagellum in eorum supplicium, & de funiculis nostrorum criminum, in nostrum: sicut in monte diuisonum & valle Gabaa.

Conceptus hic est valde communis & obuius, quem altero die tractauimus, at not minus consideratione dignus, quō Dei bonitatem nostramque malitiam agnoscimus. Nihil est in S. Theologia magis ritum, ac in S. scriptura saepius repetitum, quā intelligere, quōd Deus in natura sua, atque in seipso non habeat quo castiget, instigatque poenam: etenim haec instigatur, aduersitatibus, fame, peste, paupertate, doloribus, infirmitatibus, similibusque calamitatibus, quarum nullam Deus in se habet, nec habere potest: malum etenim aliud non est, quā priuatio boni, nec malum vllum

esse potest, nisi alicuius boni defectu. Hic autem nullatenus locum in Deo habet, qui bonum est adeo infinitum, vt in se ipso omnia comprehendat bona, nullo excepto: ita vt si scire desideres, quis sit Deus, iam ipse dixit. *Omne bonum in eena non inuenitur, nisi vbi defectus est gaudij, & voluptatis:* hic esse non potest in Deo, qui in se pelagus gloriae gaudijque includit infinitum, quo intrare neſas est, omne illud, quod illam gloriam aut minuat, aut tollat. Hoc tu perpende, hoc attentē considera, & in Deo nihil inuenies, quōd non sit gloria, diuinitas, gaudium, vita, voluptas, laetitia. Quinimo hinc est, quōd in illo statu beatitudinis, ingressum non habeat malum aliquod, quōd affligat, nec quidquam quod dolorem poenamque adferat, vel minuat. *Non erit amplius, neque luctus, neque clamor, neque dolor &c. Non intrabit in eam aliquod coinquinatum.* Quae ratio? quia ibidem beati Deum plenē possident, & hoc ipso gaudio perfruuntur Deus est ita perfectio, bonoque adeo infinito, vt vbi se per omne bonē secte committat, esse non possit poena, malumque aliquod, sicut nec habere possunt alicuius boni priuationem, cum illum possideant, qui in seipso continet omne bonum.

Hinc sequitur quōd Deus ac Dominus noster nihil in se habeat, quo puniat, instigatque poenam, sed vt illam instigat, necesse est, vt alicui quod extra se est, manum inijciat siue fami, siue morti, siue pesti, siue bello, siue persecutoribus, siue inimicis. Vidit illum Haisas (nostro loquamur idiomate) nouaculam quarentem conductā: quis mihi nouaculam elocabit? Domine, ad quid? capillos, barbamque radere populi cuiusdam intendo. *Rades Dominus in nouacula conducta, in is qui trans flumen sunt, in Rege Assyriorum, caput capillos pedum, & barbam uniuersam.* Ea tempeſtate nihil viro celebratur ignominiosius, nihil contēptibilis, quā si capilli capitis barbaeque illi raderentur, vt diximus alibi multo magis quā modo si quis alicui faciem genasque cultro profciuderet: signum quippe erat miserandae laceratus; innuit ergo propheta, quōd Dominus animo suo vos punire proposuerit, vos seruos reddens infames ac viles, vt compedes, famem, verbera, vincula, carceresque patiamini. Quomodo autem hoc Deus efficiet, si non habeat quo poenam instigat? *In nouacula conducta.* Hoc est Regem assumet Assyriorum ferocissimum ac crudelissimum, milites copiasque eius, catenas & ergastula. *In Rege Assyriorum.* Hunc appellat, nouaculā: primō quia nouacula limata vimco tractu detradi, aufertque omnes capitis barbaeque pilos.

III.

Deus no-

uaculam

conduci-

1. Reg. 17. 40.

Tract. 7.

N. 212. &

sequent.

47

IV.

Cite Re

Assyriote

dicatur

nouacula

jos.

etque ch- los : ita quoque Rex ille velut derasos caluolque
 ducla, rapier omnes inhabitantes Hierusalem eiusque
 regiones : omnes & singulos relicto nemine.
 Secundo : dicit eum nouaculam conductam singu-
 lari mysterio. Primo : vt intelligatur, quod illam
 nolit habere fecum perpetuo, & velut quandam
 domus suæ fuppellestem, sicut illud est, quod
 tibi pecunia comparas ; sed ad vnicum tantum
 actum quem intendit ; sicut illud quod condu-
 cis ad vnuquod solummodo quod pretendis,
 allumis, & ilico deferis, dominoque restituis.
 Secundo : quod etiam in illo, quod Deus vsus
 est fauitia ac immunitate Regis Assyriorum, il-
 lum non voluerit insolutum abire, & mercede
 frustratum, sicut illam tu solus pio re condu-
 cta, sed morte punitorem soluerit manibus,
 quemadmodum carifici soluerit reorum vesti-
 mentis : de quibus Deus apud Ezechiælem am-
 plissime dicitur. Sicut autem Regem Assyrio-
 rum vocat nouaculam, quæ populum suum de-
 rasti ac multauit, ita quoque per eundem
 Isaiam Medos Persasque nominat. *Virga furoris
 sui* : circa quæ eodem licet argumento, discursu-
 que procedere. Ita vt sufficientia Deus habeat
 in se domoque sua, quibus te, & quotquot in
 ea sunt, exaltet : *Non esurient neque siccit am-
 plius.* Veruntamen non famem : quam si volue-
 rit in domum aliquam seu regnum immittere,
 hoc facere debet, illam de terra assumendo ; si-
 cut quando ea mundum veluit castigare, ait Da-
 uid : *Vocauit famem super terram.* Vitam vti-
 que habet Deus, & ita æternam, vt in sua præsen-
 tia omnia illam possideant : *Regem cui omnia vi-
 uunt :* Est & eius essentia vitæ fons : *Apud te est
 fons vitæ :* ad eum solummodo accedendo, illam
 mortuis communicat. *Viuificat mortuos.* Verum
 si velit occidere, extra se mortem necesse est, vt
 accedat ; non enim illam habet. *Deus mortem non
 fecit.* Gloriam & quietem in se continet, ita per-
 fectam, vt eam impertiri possit omnibus ad se ac-
 cedentibus quantumlibet fatigati miserique fue-
 rint. *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati
 estis,* & ego reficiam vos Attamen si cruciare, si
 velit affligere, foris illine suis debet mandare tor-
 toribus quos habet. Ex his annotat D. Chrylost.
 illud ; quod eum, quem punire decreuerat : *Tra-
 didit eum tor toribus.* Et alium eodem animo po-
 tellati tradidit ministrorum : *Ligatis manibus ac
 pedibus, mittite eum in tortoria extensores :* Ex filij
 sui homicidas per manus puniti Romanorum.
Missis exorcizibus suis perdidit homicidas illos, &
cuius aatem corum succendit : vt Iuperius declarauit
 mus.

Insiper & ex his responderi potest illi dubio,
 quod proposuit D. Chrylost. circa illa Domini
 verba : quando inuictis manibus illum in orto
 ministri Iudæorum comprehenderunt, D. Pe-
 tro dixit, qui euaginato gladio magistrum suum
 defendere conabatur, illique se oppopere pro-
 pugnatorem inimicis. *Conuertere gladium tuum in
 locum suum. An putas quia non possum regere a-
 iram meam, & exhibebit mihi modo plusquam
 duodecim legiones Angelorum.* O Petre : reuoca
 in vaginam gladium tuum : si namque desen-
 dere me voluisses, ita mihi hoc ad manum erat,
 atque facile, vt vnicò verbo, quo Patrem de-
 precarer, ilico ad mei defensionem mitteret
 plusquam duodecim legiones Angelorum. Vna-
 quæque legio constat sex millibus sexcentis
 sexaginta sex capitibus. Et si vnicus Angelus
 largimentatur D. Chrylostom.) à Deo missus,
 vt Regem Ezechiam, vibemque propugnaret
 Hierusalem, plus satis fuerit, vt in ictu oculi
 totum illum numerosissimum perderet Regis
 Sennacherib exercitum, qui centum octoginta
 quinque millibus constabat censebatur, tot inu-
 meri Angeli quid facerent cum parua hæc vili-
 que carnificum Iudæorumque collatie ? Hæret
 hic S. Doctor, & percunctatur Domine, vt quid
 hoc dicis, & ad Angelorum recurris ministe-
 rium ? Jam nunc tuæ potentie tam clarum præ-
 stitisti signum, vt vnicò verbo, quo turbam hæc
 fuisti allocutus dulcis ac blando, *Quem quæritis,*
 totam illam in terram deieceris, ita vt solo oris
 tui spiritu illam euerteris, & hoc ibidem in ocu-
 lis Petri. Cum ergo tam euidenter tuam es-
 deris potentiam, cur eam Petro non proposuisti,
 atque dixisti : Petre ex eo quod vidisti, numquid
 euidenter tibi patet, quod si me vellem desen-
 dere, facile mihi sit in idu oculi totam hæc
 Iudæorum militumque perdere multitudinem ?
*Dicens solum, quem quæritis, reuocet eos retror-
 sum. Quia ergo gratia non dicit, non putas, quia
 possum eos perdere, cum ad se ipsa offenderet ?* Petre.
 legans hic proposuit D. Chrylost. argumentum
 ad dubij huius explicationem ; & veraciter ere-
 do, quod Dominus noster hoc, quod nunc expo-
 nimus, declarare voluerit. An non aduertis quod
 agat deperdendo & occidendo sacrilegos illos,
 eorumque stolidam puniendo impudentiam ? In
 hæc ergo materia, ne verearis, quod dicat, se ha-
 bere potestatem, suisque hoc manibus poterit
 effecturum ; sed quod, quantum attinet ad eis in-
 ferendum supplicium, eosque perdendum, manu-
 bus veteri alienis, & negotium hoc ministris
 suis seruique commendabit.

Eccl. 29. 11.
 Isa. 7. 20.
 Ps. 10. 5.
 Isa. 25. 8.
 Ps. 104. 16.
 Ps. 115. 10.
 Rom. 4. 17.
 Sap. 1. 13.
 Mat. 22. 28.
 Ho. 4. in
 acta ad
 Hebr. 11.
 Mat. 28. 32.
 Mat. 22. 7.

Matt. 26. 52.
 V.
 Chri-
 stus in
 orto
 de An-
 gels
 infert
 mentio-
 ne qui
 eum
 defen-
 derent.

D. Ch.
 Ho. in
 c. 26.
 Matt.
 To. 2.

R 2 Et

29 eius voluntate nihil est, quod nobis non proficit, 30 ipse etenim ex se non exoptat nisi vitam nostram. *Vita in voluntate eius*, ait Dauid, & nostram sanctificationem ad nostram glorificationem ut alleric Apostolus: *Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra*. Si quid in nostrum desideret damnatum, nobisque indignetur hoc est, quia prius illum pronocamus, & peccatis nostris illi ministramus occasionem. *Indignatio non est mihi. Quis dabit me vitem?* &c. Ego ex me ipso nunquid non rosa sum vitæ, nunquid non huius suavitatis? quis me vitem, quis g. aduim efficit, vt feroc procedam inferens bella, & cædes, pungendo, lacerando? Nec ego ex me ipso spinas germino, quibus feriam, non profero cardus quibus lancinem, sed suauitate & dulcedine supereffluo, quâ cunctos recreem.

31 Si quid intelligo, idem dicere vult, quod Iob dixerat illi declarans, quis principiu fuerit, à quo virgam ad puniendum sumptisset: de diabolo loquitur sub symbolo Elephantis, & ait: Noueris o Iob, quod ipse sit viarum mearum principium. *Ipsè est principium viarum Dei*. Quid ais o Domine? An forte via tue iraræ sunt operâ diaboli? Nequaquam inquit D. Thom. sed acanem vult declarare misericordie suæ mysterium. Duæ sunt viæ, per quas Deus inter creaturas obambulat, vna misericordie, quâ nobis gratiam donatque confert, altera iustitiæ, quâ castigat & flagellat.

32 Ipse ex natura si a, non nisi vnâ viâ præteridebat incidere, scilicet misericordiarum, illas in omnibus, & per omnia creaturis suis hominibus Angelisque communicans. Non hæc fuit eius intentio, creare illos vt perderet, vt occideret, vt castigaret, sed vt dando illis suæ gratiæ misericordiam in hac vita, illam gloriæ suæ tribueret in altera, & cum ea seipsum & quicquid boni possideret. Ex propria suâ voluntate nunquam Deus de hac via discederet, sed venit diabolus, & ambulante Deo cum illo, suarum misericordiarum viâ, cum illum excellenti dotatum gratia procreasset, illam sibi suâ culpâ, super. que arrogantia præcluserit: quâ Deum permoit vt relictâ viâ misericordie, viam iustitiæ rediret iustitiarum, vt, sicut si ille perpetuo Dei fuisset bene vti misericordie ac beneficij, Deus illâ semper processisset viâ, donec eum in statum euexisset beatitudinis: sic quoque ipse de virtutis semita declinante, & viam apertente ad criminum iter ingrediendum, illam Deo aperuit, vt illam quæ penarum est ac suppliciorum insequeretur. Hoc est ergo quod ait: Ego ex me ipso non intendo nisi per viam incidere misericordiarum ac benefici-

33 ciorum, ille fuit, qui mihi aperuit ostium, vt aliam ingrederer, illum puniendo, & hoc est quod vobis dicit. An cogitatis quod vos Deus in mundo creauit, vt calligaret, vt occideret, vt vos perderet? Absit hoc omnino. Non enim posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Iesum Christum. Qui tibi proprium dedit filiu, vt moretetur, quatenus tibi vitam largiretur, & pateretur, vt te penis emperet, nunquid te vult occidere, te vult castigare? Tu es ille vir, qui illi incedenti per viam suarum misericordiarum, portam aperis, vt viam ingrediatur capiatque iustitiæ: & tu ille es, qui manus illi constringis criminum tuorum funiculis, illique tradis ex quo flagella virgaque componat, quibus te durus vindex excipiat.

Hæc omnia statim declarat idem propheta *Ipsa. 28.* Ilias cap. sequenti. *Sicut enim in monte diuisionum stabit Dominus, sicut in valle, que est in Gabaon.* XIII. *is ascetur. Vt faciat opus suum, peregrinum opus eius castigabit eo.* Verba hæc, vt sunt mysteriosa, ita sunt & tunc, opus operosa, quibus aliqui apponunt in duabus partibus interrogacionem, vt dicat: *Vt faciat opus suum?* alienum. *Alienum opus ab eo. Vt operetur opus suum?* peregrinum opus eius. Verum quidem est, quod Deus exurget & stabit, inimicos suos punietus. *Stabit*, sicut in monte diuisionum, & sicut in valle Gabaon: Verum an cogitas, quod ipse hoc agat quasi quid sibi proprium? Nequaquam, sed venit eo quod est illi alienum, & extra se: Numquid arbutans opus hoc de cordis ipsius manare videribus? Nullo modo, sed ex eo quod illi prorsus est peregrinum, vnde eius castigatio fiet, sicut in monte diuisionum, & in valle Gabaon.

34 Duas hic tangit propheta Historias obuias passim & celebres, in quibus Deus furcibus stetitque hostes suos puniturus. Prima contigit in diebus Dauid, quando Philistæis non mediocriter iraratus, ob nefandas eorum iniquitates Dauidi maledic, historice vt cum exercitu contra illos procedat & vsque ad interuiccionem demolietur. Fecit hoc Dauid, multaque præclara intercederunt: porro cum iam in procinctu duo starent exercitus, vt manus effererent, stetit Deus, stetitque Philistæis aduersarius horridis temeribus, tremendis fulguribus, & fulminibus metuendis nimis, nec non gradine copiosa quam de nubibus emisit, quâ cunctas hostium copias contremuit. Factum hoc adeo famosum fuit, vt illud sapienter in Dei gloriam Dauid decantauerit, imo etiam moriturus illud psallendo repetierit. *Composita est terra, fundamenta montium conturbata sunt, &c. Quoniam iratus est. Ascendit fumus in ira eius.*

35 *R. 3. C. 2.*

Et missis sagitta suis, & dissipauit eos fulgura multiplicauerunt, & conturbauerunt eos. Vt Dauid vidit euentum illum felicem, Deo laudes cecinit ac benedixit: Benedictus Dominus Deus meus qui diuisit a me inimicos meos: vnde nomen montis accepit ibi proximus, vt mons diceretur diuisio- nis: Tunc dixit Dauid diuisit Dominus inimicos meos coram me, sicut diuisantur aqua. Propterea vocatus est nomen loci illius: Baal-harajim, id est diuisio- rum.

3. Reg. 5. 10.

Alia historia antiquior erat: accidit enim eo tempore eo quo Iosue ducatum gerebat populi Israel: quando Reges Chananeorum bello Gabaonitas impugnarunt, qui sub alas Iosue protegendis confugerant. Praecipit illi Deus, vt in aciem prodeat Gabaonitarum propugnator inclutus, nec formidet a facie eorum, se tempore confidit adiuuorem adfuturum eosque interfecturum. Nec aliter se res habuit: illos etenim Iosue suis aggre- diens copijs, Deum sensit de caelo adiuuorem in valle Gabaon de nubibus depluentem lapides praegrandes, fulminaque terribilia. Missi Dominus super eos lapides magnos de caelo. & horrificis de- tonans tonitribus hostium deleuit exercitum. Am- bas has ponit propheta historias, vt ostendat, qua ratione Iosue Deus puniat inimicos non rebus suae bonitati proprijs, sed ijs, quas nostra defect illi peruersitas.

Iosue 10. 11.

XV. Similitudo.

XVI. Deus ex se non habet quos pu- niat, sed ex nobis.

Omnibus notum est, quod caelum in se non continet fulgura, grandines, lapides, tonitrua: etenim est supra quatuor elementa quinta essen- tia pura ac simplex vt docuit Philosophus. Vnde spiritus illa Deus educit, vt ex alto suos castiget inimicos: An ignoras haec omnia de vaporibus ex terra sursum ascendentibus efformari? Nunquam fulgura videntur, audientur tonitrua, percute- mur grandine, nisi grossiores, & ardentiores ascenderent vapores ex quibus in altissimis constitutis formantur nubes, & ex partibus den- sioribus ac calidioribus fit ille tumultus, descen- ditque grando campos conterens, & radij qui tunc petulant, & tonitrua quae timere nos percellant vehementiori. En tibi quibus Deus suos puniat inimicos ex quibus flagella, fulgura grandines, portaque efformet, ex vaporibus sci- licet suorum criminum quae contra Deum com- mittunt: haec illi materiam suggerunt, ex qua fines recteque componat, illosque concutiat: etenim hoc indubium est, quod caue Ecclesia: Nulla nocet, aduersum si nulla dominetur iniqui- tas. Si illa caro tua non sit aliud nisi Iosueum sterquilinum ex quo sursum ascendunt mille ca- lidi vapores luxuriae contra Deum: Si cupiditas tua nihil agat aliud, quam vapores emittere,

fraudum, dolorum, & vstrum, quibus paupe- rem irretis, illisque sanguinem exlugis: Si de isto tuo capite non egrediantur, nisi vapores superbiae & ambitionis accendentes, hunc calcare pra- tendendo, despiciendo alterum, & super capita gradiendo Republicae, quid miraris, quod ex illis efformet Deus flagella, portae, lapsum tuum, famem familiae tuae, molestiam infirmita- tem, ischiaticam grauissimam, anxiamque perle- cutionem?

Alloquitur Deus Noe, aitque illi se mundum velle castigare. Cui Noe: num forte Domine, in te habes quo mundum deleas vniuersum? Non habeo, respondet Deus, sed ille mihi dabit, quo illum percitiam: nimirum peccata tua, quae velut ardentes vapores ac corrupti huc sursum ascen- dunt. Corrupta est terra coram Deo ac suis vni- uersa carnis venis coram me. Abrahamo dicit, quod intendat quinque illas ciuitates luxuriosas deleat. O Domine, quo instrumente? Illa mihi materiam suggerunt. Clamor Sodomorum & Go- morrae multiplicans est. Agit cum Iona statuit- que nefandam illameuertere ciuitatem Ninuen. Domine an hoc de tuo procedit fluitque peccore? Certè non, sed de eorum malitia, ac peruersita- te, qua me sic commouent, vt nihil supra. Af- cendit malitia eius coram me. Vos ipsi elitis, vos ipsos acculate, qui flagellum illi causamque mi- nistratis, quo vos tot scelestum & oxios puniat. Hoc idem Spiritus S. dixit rationem allegans il- lius (y plici) fauoris, ac durioris flagelli serper- tum igiturum, draconumque mortiferorum, quo nocentem populum suum castigauit. Hoc inquit noueris, quod ipsi prius hos fecerant ser- pentes, ac dracones contra Deum, illos vt Deos adorantes, & illis ipsis eisdem castigauit. Erran- tes colebant multos serpentes, & bestias superuacuas, Sap. 11. inuicisti illis multitudinem mutuum animalium 7. in vindictam: vt scirent, quia per qua peccat quis, per hac & torquetur.

Gen. 6. 11.

Gen. 18. 20.

Gen. 11. 20.

Jon. 1. 1.

Eodem modo iustum enarrat Menelai suppli- cium, quem de turri praecipitem in congectum cinerem deiecerunt quo demeris interijt. Hoc scito, inquit, poenam fuisse proprijs illatam man- bus ob non ferenda eius scelera, quibus sacro- sanctum ignem, templique pollutum cineres, his male perijt: Et quidem suis iustitiam quia multa contra aram Dei delicta commisit, cuius igni & cinis erat sanctus, ipse in cineris morte damnatus est. Verba haec nemo dignè perpenderit. Hoc idem Dominus insinuare voluit, quando Cai- num facinorosi reum adest puniturus, cui sic ait: Maledictus eris super terram: cum operatus fueris

2. Ma. 22. 8.

cam

Gen. 4. 11. *tam non dabit tibi fructus suos. Legunt alij: Ma-*
ledit tui in de terra. q. d. Terram sanguine pol-
luisi, quam fraterna corde maculasti, per illam
vagus metueque contemiscens discurrens incerti-
lariis, nullibi tutus ac securus, excolens eam in
sudore vultus tui, labores manuum tuarum non
manducabis. Per eam ipsam terram, quam pollui-
sti, punieris.

Ex his pro gloria Dei respondet Isaias. Admi-
ratur quilibet intellectus, perpendens, quā gra-
tā misericordie conveniat infuita & Angelum
& hominem in profundo inferni detinere con-
clusos, pennisque flammisq; perpetuis adiu-
dicatos, sic vt nec locum concedat, quo possint
tandem aliquando resurgere. O bone Deus, &
qua ratione tuæ pietatis viscera tantas videre pos-
sum in tuis creaturis penas illiusque non compa-
ti? Nihil hoc te moueat, ait propheta, etenim illos
delectos tenet, ipsa pœna grauissima quam ipsi
sibi ipsis peccatis suis impulerunt: Non illis eam
Deus desuper iniicit, non imposuit, sed illi ipsi
se submittere pœnæ voluerunt, illa libera mala-
que sua voluntate perpetrando, atque eidem sub-
iecti esse voluit, ex peruersa sua voluntate in
malitia culpaque pertinaces: Hoc mihi concede,
quod à peruersa sua desistere velint volunta-
te, & ego tibi hoc concedam, quod Deus eorum
miseretur. *Grabitur enim iniquitas sua, & cor-*

XVIII
Cur dā-
nati nū-
quam à
penis li-
berentur.

Isa. 24. 10. *ruet, & non adijcet ut surgat. Vltima perpe-*
ntia: Non adijcet ut resurgat. Ita voluntarie
hunc subiacerit rupi peccatorum, vt nec nimum
quidem se moueat nec motus sint, vt inde sese
salues erigant, vt enim dixit D. Martinus dia-
bolo: dum eum die quadam ad desperationis
incitabat laqueum sua illi proponens scelera: O
ter maledicte, an ignoras Dei misericordiam
adeo esse infinitam, vt tibi promittam, quod
si culpam tuam volueris omitere, de ea dole-
re, rogare ex corde veniam, illo tibi misere-
ricors eam largietur? Porro contumax tu in
peccato perseueras, vnde manifestum est, quod
& Deus in supplicio, pœnaque tenax perseuera-
bit.

XIX
Quia no-
lunt pœ-
nitere.

¶ *Hoc est, quod Deus omnibus inferno damna-*
ta. 50. 11. tis ait, ex ore vatis Isaiæ: Ecce vos omnes accen-
dentes ignem, accincti flammis. Ambulate in lumi-
ne ignis vestri, & in flammis quas succendistis. Re-
tendite & videte: Ecce, vos ipsi estis, qui vobis
ipsis ignem incendistis infernalem, statu lignoque
vestrorum scelerum: vos ipses his flammis illa-
quecistis. Accincti flammis. Vestris vos manibus
hos intolerabiles flammarum funes fabricastis,

quibus miseri colligamus. In flammis quas succen-
disti vobis. En funes, quibus vos punio, non il-
los vobis decreui, vos ipsi illos vobis intulistis.
Hoc quotidianum est in mundo, & si oculos ape-
rieres, hoc clarissime conspiceres, quod. *Per*
que peccat quis, per hæc & torquetur. Quod tibi
per sua les lucere illam molestam esse, qua ad sep-
tem vique parietes oles graueolentes dolorosis
istis victionibus perpetuo litemus, velat in
toritura gehennali cruciatus? quid ista serum
inopia, quā transtactis tuis pr. sanitatibus te In-
ges interceptum? quid istæ tam graues distillatio-
nes, post tor noctium inquietas obambulationes,
quibus modo viam modo alterā inquietabas, ena-
quasque machinas in Dei contempnū exequē-
baris? flagella sunt hæc Dei ex ijs ipsis composi-
ta quæ fecisti, & ipsi dem ipsis te plectit. Et qui
esse cogitas angustias illas quibus extremā
vitæ hora hic cruciatur, suorum memor
peccatorum: tunc enim illi diabolus ad viuam
representat puellam violatam, seductam coniu-
gatam, pauperemque spoliatam.

Heu quot qualesuè angustia: quales Spiritus
S. affirmat Antiochum perulisse, qui à suis in-
terrogatus, qui retum esset, quod eum tantope-
te cruciaret, respondit: non tam me cruciat
infirmas hæc grauilima. (Sentina quam
factus purrelinis vermiumque redolebat intole-
rabiliter) quam meorum memoria peccatorum.
Reminisceor malorum, que feci in Hierusalem. Heu
que flagella adeo acerba! illis te plectit, tu illa
tuis manibus fecisti, tu funes illos contorcisti,
tu militum istorum constasti legiones. Ex quibus
& illud intelligi potest quod Dominus ait. Venient
diebus in te, & circumdabunt te inimici tui valls &c.
Luc. 19. 43
Hæc flagella propriois composita manibus time-
bat sibi Dauid, dum ait. Cur timebo in die mala?
iniquitas calcanei mei circumdabit me. Illo flagello
terrebat Dominus animam peccatricem ore va-
tis Ezechielis. Propterea O oliba hæc dicit Domi-
mus: Ecce ego suscitabo omnes amatores tuos contra
te, de quibus sciata est anima tua, & congregabo eos
aduersum te in exercitu.

Hoc a deo verum est, vt etiam ipsi Gentiles
huic subscriperint veritati, nominatim Plutar-
chus, qui tractum edidit cui titulum præfixit:
De sera numinis vindicta. Quemadmodum facio-
rosua quisque vltimo affligendus supplicio, cor-
pore suo propriam fert crucem: ut improbitas
ex se ipsa supplicium sibi feriat ipsi. Proinde si dicere
sua est flagitiosos homines neque aliquo, sine Deo.
rums, sine hominū indigere vltore arbitror, sed perni-
ciosos matar-

Sap. 12. 17
XX.

Per quæ
peccat
quis per
hæc de
torque-
tur.

XXI
Et hoc
ipsi fecer-
unt sceler-
ata.

Luc. 19. 43

Psal. 8. 9

Ezech. 23

XXII

tarcho-

tiſam illarum vitam omni punitate ac ſcelere corruptam, ſatu ſuperque ad ſe ipſam torquendam ſufficere. Hæc eſt ſententia à Doctore Catholico merito profunda: de hoc autem argumento ſcribit optime moderus Auctor. En tibi ex quibus Deus flagella colligat. Funiculos illos rapit, quibus illi ipſi ſuas ad templum adduxerant animalium pollutiones, & de illis ipſis flagellum componit, commoto vultu, & in eos incandescens progreditur, eorum menſas evertit, pecunias proſternit, eos ipſos incipit percutere velut canes tanto fortitudinis impetu, vt nullus ſit qui ſparſas colligat pecunias, loco hæreat, omnes in fugam ſe dant præcipientes, non morantur, non ſiſtunt ne momento quidem: hic enim Chriſtus diuinam ſuam prodidit clarè potentiam, tantumque in eis tremorem excitauit, quantum ſolebat in hoſtium ſuorum cordibus, vt hæc ex S. Scriptura declaratur.

§. 17. Omnes eiecit. Omnes uero plebs ſtelligo: & merito menſas eorum evertit, dicendo: Auferre iſta hinc: uerba nobis maxime ponderanda.

Verum enim vero te Domine deprecor, vt vel parumper pedem figas, & attendas quid agas. Nullum principium in materia caſtigandi ita præſtitutum, quam habere rationem in ponendo qualitaris perſonarum: nec enim ſua dicitur uideatur æquitas, idem quatuor ſi nobilis & plebei delictum, vnum tamen eſſe & æquale: utriusque ſupplicium: omnes etenim uolunt id quid dicitur, quod potens ac nobilis ſoluit in ære, pauper autem in cæte. In quibusdam

I. Cui omnes æquis lex expreſſa ſtatuitur, vt nobilis vltimo non poſſit capitis affici: ſupplicio, nec membrorum mutilatione multis in caſibus quædæm plebeus poena multatur. Hic nemo dubitat, quin fuerint diuerſa homines conditionis, quidam Domini diuites quorum erant bona, alij ſerui qui illa dirigebant: quidam in illa Republica optimates, quidam de plebe vulgares; imò quidam Sancti oporantur, quod non ſolum adſent ſæculares, ſed etiam ſacerdotes, & eorum primatij: nam Orientalis de eorum id licet cupiditate ſuſpicati, quæ corda Episcopos, eorum plebs flagrabant, & ex illa hanc ſuſcitauit. Ita ſententia S. Pontificis D. Anacleus, Pius primus, D. Iulius primus, aduertendo, quod peccantes ſacerdotes, non ſit licitum ſæcularibus, nec ſubditis caſtigari.

re: idcirco dum hic peccant ſacerdotes, noſcit Chriſtus vt altera quam ſua manu eis inferretur pro delicto ſupplicium. Hoc argumentum proſequitur D. Gregor. ſibi ſoli hoc Deus ſacerdotum reſeruat ſupplicium: Deo igitur relinquuntur puniendi.

Cum filij Iſrael ad montem Sinai perueniſſent præcipit Deus, vt ibi tentoria ſigant, & erigant tabernacula: iam tamen tempus danda populo legis inuenerat. Montem aſcendit Moyses, in quo Deus erat illi locutus, cui & ait: Moue populum, ne quis propius huc accedat, nec homo, nec beſtia, ſed nec pedem quidem attingat montis ſub poena capitis. Deſcendit Moyses, & hoc præceptum populo ſignificat; ad montem reuertitur, rursus deſcendit, eique quæ tibi dixi nuntiata; dic vt non accedant. Domine, iam monui, vt non accedant. Nihilominus deſcende, & dic illis nominatim ſacerdotibus (erant hi primogeniti) ſacerdotes qui accedunt ad Dominum ſanctificentur: illi amplius quam cæteri: ne percutiat eos; reliquos iudicio relinquuntur, eos ergo puniam, & quanto manus eſt mea potentior, cit eorum grauius tanto ſupplicium.

Quæ igitur Domine iuſtitia pari cunctos poena caſtigas, & Dominos ſicut lectos ac mancipia, ſacerdotes ſicut laicos pari flagello eliminas? Ratio eſt: quia hic iuſte procedit legum iuſtitia, diuerſis decernendo poenas iuxta diuerſam hominum conditionem: etenim iudices non pari quaſi executionem contra omnes auctoritate poliunt, & aliquid ſi virum præpotentem, eodem quo plebeum vellent afficere ſupplicio moueret non leuem Republica ſeditionem ipſius cuiusque ſubſidio. ſæra familiarum: qui, imò & ipſe Dauid volens, vt metebatur, ducem ſuum Ioab caſtigare, non hoc præſumpſit veritus, populi, militumque ſeditionem; prægrandi namque pollebat poteſtate. Quocirca ad pacis Republicæ conſeruationem hoc poenarum decernitur diſcrimen. Præter hoc lingulariter inter homines attendantur qualitates, & opes perſonarum, ex illis etenim diuerſe manant conditiones, & ex quibus diuerſi in Republica ſtatus eriguntur: cum autem diuerſe ſint in qualitate perſonæ, requirit æquitas, vt diuerſa ſint in qualitate æquantate ſupplicia.

IV. Ve imitamen intuitu Dei locum non habet: In Deo Primò: quia reſpectu illius non eſt maior, minorque potentia: cum omnium hominum ſu-perſonarum premium tam ſit iuſtius, quam vermiculæ diſparitas. Iuſtius & magnum ipſi ſcit, & aqua. Sapi 6. 3.

Epist. 2.
Epist. 1.
Epist. ad
Orientales
Episcopos
Vide Tole-
mum in r.
Iohannis
19.

II. Sacer-
dotum
suppli-
cium
ad Dei
tentor-
catur
tribu-
nal.
Exod.
19. 22.
III. Iuſte
a ten-
tur in
punitio
perſona
conditio.
IV. In Deo
mi-
n-
lus.